

Sygn. akt VII U 1638/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 lutego 2016 r.

**Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych**

w składzie:

Przewodniczący SSO Renata Gąsior

Protokolant Urszula Kalinowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 25 lutego 2016 r. w W.

sprawy I. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z udziałem zainteresowanej G. N. prowadzącej działalność gospodarczą pod firmą (...) G. N. w W.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

na skutek odwołania I. Z.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 11 września 2015 r. Nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 11 września 2015 r. Nr (...) w ten sposób, że stwierdza, że odwołująca I. Z. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 5 grudnia 2014 roku jako pracownik u płatnika składek G. N. prowadzącej działalność gospodarczą pod firmą (...) G. N. w W..

UZASADNIENIE

I. Z. złożyła w dniu 08 października 2015 r. odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 11 września 2015 r., nr: (...), stwierdzającej, że nie podlega ona, jako pracownik u płatnika składek G. N. obowiązkowo ubezpieczeniom/u: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 05 grudnia 2014 r.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczona podniosła, że nie zgadza się z zaskarżoną decyzją, wskazując, że organ rentowy niesłusznie uznał, że stosunek pracy łączący ją z ww. płatnikiem składek nie był faktycznie realizowany. Skarżąca zaprzeczyła ustaleniom organu rentowego, jakoby umowa o pracę została zawarta dla pozorów, a praca nie była w rzeczywistości świadczona, podnosząc, że na powyższą okoliczność zaferowała szereg dowodów m.in. w postaci korespondencji, jaką prowadziła z oferentami. Odwołująca zaznaczyła, że organ rentowy, poddając w zaskarżonej decyzji w wątpliwość fakt świadczenia przez nią pracy, a co za tym idzie objęcia jej ubezpieczeniami społecznymi z tego tytułu, bez sprzeciwu przyjmował składki na ww. ubezpieczenia w spornym okresie zatrudnienia, nie traktując ich, jako kwot nienależnie pobranych. W ocenie odwołującej, powyższe świadczy zatem o tym, że przy wpłacie składek na ubezpieczenia społeczne, organ rentowy uznawał ją za osobę, objętą obowiązkiem ubezpieczenia, po czym temu zaprzeczył, odmawiając jej prawa do wypłaty zasiłku macierzyńskiego. Wskazała, że błędne jest stanowisko organu rentowego zgodnie, z którym okoliczność, że nie jest ona w stanie przedstawić danych osobowych świadków, którzy potwierdziliby fakt świadczenia przez nią pracy w spornym okresie zatrudnienia oznacza, że pracy tej nie wykonywała,

pomimo tego, że w tym zakresie przedstawiła dowody rzeczowe wskazujące na to, że realizowała powierzone jej zadania pracownicze związane z zajmowanym stanowiskiem. Zdaniem odwołującej, w dobie postępu technicznego praca na wielu stanowiskach może być świadczona bez obecności bezpośrednich świadków wykonywania czynności zawodowych, a jednym z takich stanowisk jest właśnie stanowisko kosztorysanta. Podkreśliła, że jedynym świadkiem wykonywania przez nią obowiązków pracowniczych była jej matka G. N.. Dodała przy tym, że organ rentowy w treści zaskarżonej decyzji nie uzasadnił także, czym wskazane przez niego czynności pozorujące miałyby się różnić od rzeczywistego wykonywania pracy, ani dlaczego uznał na podstawie przedstawionych przez nią dowodów, że są to dowody owego „pozorowania”, nie zaś rzeczywistego wykonywania pracy. W ocenie odwołującej o ile zatem umowa o pracę jest faktycznie wykonywana, nie można kwestionować podlegania pracowniczemu ubezpieczeniu społecznemu. Skoro bowiem z zawarciem umowy o pracę wiąże się obowiązek ubezpieczeń emerytalno-rentowych, chorobowych i wypadkowych, to podjęcie zatrudnienia w celu objęcia nimi i ewentualnego korzystania ze świadczeń nie może być traktowane jako obejście prawa. Z kolei świadomość jednej lub nawet obydwu stron, co do możliwości uzyskania w przyszłości świadczeń z ubezpieczenia społecznego nie oznacza, że zatrudnienie jest pozorne. Odwołująca wskazała także, że organ rentowy opiera zarzut „pozorności” także na tej podstawie, że stanowisko, na którym została ona zatrudniona powstało z dniem rozpoczęcia świadczenia przez nią pracy, zaś po tym jak stała się niezdolna do pracy nie zatrudniono nikogo na jej miejsce. Zdaniem odwołującej, organ rentowy, stosując takie domniemanie wydaje się nie rozumieć specyfiki rodzinnych firm, w których często nowozatrudniony pracownik odciąża pracodawcę i pozostałych pracowników z nadmiaru obowiązków, nie wykonując żadnych nowych z perspektywy przedsiębiorstwa zadań – w wypadku zaś gdy z jakichkolwiek powodów w przedsiębiorstwie zmniejsza się liczba pracowników, obowiązków przybywa prowadzącemu działalność gospodarczą, jak i reszcie zatrudnionych. Na tej podstawie ubezpieczona wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji i uznanie podlegania obowiązkowo ubezpieczeniom/u: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od dnia 05 grudnia 2014 r. (odwołanie z dnia 08 października 2015 r., k. 2-3 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniosł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

W uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie z dnia 09 listopada 2015 r. organ rentowy podniósł, że brak jest wiarygodnych dowodów mogących potwierdzić faktyczne świadczenie przez ubezpieczoną pracy na rzecz ww. pracodawcy. Ponadto w trakcie przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego strony nie przedstawiły świadków, mogących potwierdzić faktyczne wykonywanie pracy przez odwołującą w spornym okresie zatrudnienia. Zakład Ubezpieczeń Społecznych podniósł, że samo zawarcie umowy o pracę nie stwarza tytułu do objęcia ubezpieczeniem społecznym i w związku z tym prawa do świadczeń. Jeżeli bowiem czynność prawna zawarcia umowy o pracę została zawarta wyłącznie w celu uzyskania świadczeń pieniężnych z tytułu ochrony ubezpieczeniowej, jaką przepisy o ubezpieczeniach społecznych zapewniają osobie wykonującej pracę na podstawie umowy o pracę, umowę taką należy uznać za nieważną, jako zawartą dla pozorów. Powołując się na utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego organ rentowy podkreślił, że podleganie ubezpieczeniu społecznemu wynika z prawdziwego zatrudnienia, a nie z samego faktu zawarcia umowy o pracę. Nie stanowi bowiem podstawy do objęcia ubezpieczeniem społecznym dokument nazwany umową o pracę, jeżeli rzeczywisty stosunek prawny nie odpowiada treści art. 22 k.p. Dodał także, że przy ocenie pozorności umowy o pracę racjonalność zatrudnienia pracownika stanowi istotną przesłankę dla oceny ważności umowy o pracę. Organ rentowy zwrócił również uwagę na fakt, że odwołująca jest jedynym pracownikiem zatrudnionym u płatnika składek G. N., a stanowisko, na którym została zatrudniona powstało z dniem rozpoczęcia przez nią pracy, natomiast po powstaniu niezdolności do pracy, płatnik składek nie zatrudnił nikogo na jej miejsce. Wskazał także, że odwołującą i płatnika składek łączy bliskie pokrewieństwo, co daje podstawy twierdzić, że wobec świadomości braku ubezpieczenia ww. zawarcie umowy i zgłoszenie do ubezpieczeń miało na celu wyświadczenie przysługi osobie bliskiej. W ocenie organu rentowego przedstawione powyżej okoliczności dają zatem podstawy do stwierdzenia, że umowa o pracę z dnia 05 grudnia 2014 r. została zawarta dla pozorów w rozumieniu art. 83 k.c. w zw. z art. 300 k.p. i z naruszeniem zasad współżycia społecznego (art. 58 § 2 k.c. w zw. z art. 300 k.p.) – jedynie w celu uzyskania świadczeń z FUS. Wobec powyższego, decyzją z dnia 11 września 2015 r., nr: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. stwierdził, że I. Z., jako pracownik u płatnika składek G. N. nie podlega obowiązkowo

ubezpieceniom/u: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od dnia 05 grudnia 2014 r. (odpowiedź na odwołanie z dnia 09 listopada 2015 r. k. 4-5 a.s.).

Postanowieniem z dnia 09 grudnia 2015 r. Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie, VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wezwał do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanego G. N., prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą (...) z siedzibą w W. (postanowienie z dnia 09 grudnia 2015 r. k. 13 a.s.).

Na rozprawie w dniu 25 lutego 2016 r. zainteresowana G. N. przyłączyła się do stanowiska odwołującej (protokół rozprawy z dnia 25 lutego 2015 r. k. 154-160).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

I. Z., urodzona w dniu (...), w 2012 r. ukończyła z wynikiem bardzo dobrym studia na kierunku Budownictwo Wydziału (...) Politechniki (...), uzyskując tytuł zawodowy magistra inżyniera. Wcześniej, a mianowicie w 2007 r. ubezpieczona ukończyła kurs kosztorysowania robót budowlanych z następującym programem: podstawy prawne kosztorysowania robót budowlanych, metody kosztorysowania robót budowlanych, normatywy kosztorysowe, przedmiarowanie robót budowlanych i specjalistycznych, kalkulacja składników ceny kosztorysowej, zasady sporządzania kosztorysów inwestorskiego, ofertowego, zamiennego i powykonawczego, planowane koszty prac projektowych i robót budowlanych na podstawie programu funkcjonalno-użytkowego, przykładu sporządzania kosztorysu przy wykorzystaniu (...). W okresie od dnia 05 marca 2007 r. do dnia 28 lutego 2009 r. I. Z. była zatrudniona w (...) Towarzystwie Budowlanym Sp. z o.o. z siedzibą w W. na stanowisku inżyniera ds. produkcji i technologii, a w okresie od dnia 01 marca 2009 r. do dnia 04 grudnia 2014 r. świadczyła pracę na rzecz (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. na tożsamym stanowisku pracy. W zakresie pozostałych kwalifikacji, odwołująca posługuje się językami angielskim i niemieckim w stopniu średniozaawansowanym, posiada prawo jazdy kat. B, jak również legitymuje się biegłą obsługą komputera m.in. w zakresie takich programów jak: athenasoft norma, autodesk, autocad, autodesk robot structural analysis prof. mathcad, ms office itp. (kwestionariusz osobowy k. 6-7, dyplom z dnia 06 sierpnia 2012 r. k. 8, zaświadczenie o ukończeniu kursu kosztorysowania robót budowlanych z dnia 20 kwietnia 2007 r. k. 9 – dokumentacja zgromadzona w aktach osobowych odwołującej, zeznania odwołującej k.156- 157, k. 160 a.s.).

G. N., będąca matką odwołującej I. Z., od dnia 15 września 2011 r. prowadzi własną zarejestrowaną działalność gospodarczą pod firmą (...) G. N. z siedzibą w W., której przedmiotem są roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych. Głównym powodem założenia przez zainteresowaną działalności gospodarczej o profilu budowlanym była chęć podjęcia się realizacji dużej inwestycji w B., przy udziale dodatkowego współinwestora. Ponadto w ramach prowadzonej działalności gospodarczej zainteresowana świadczy także usługi remontowe, które polegają m.in. na wykonywaniu remontów dachów budynków i w tym zakresie współpracuje ze wspólnotą mieszkaniową. Wcześniej odwołująca zrealizowała także inwestycję polegającą na budowie kolektorów cieplnych w W. dla firmy (...). W związku z rozwojem prowadzonej działalności gospodarczej i zamiarem podjęcia się dużej inwestycji, polegającej na wybudowaniu osiedla 15 domków jednorodzinnych w W., a także wobec problemów finansowych I. Z., wynikających z zatrudnienia w poprzedniej firmie, zainteresowana postanowiła zatrudnić córkę w swojej firmie na stanowisku kosztorysanta. Zainteresowanej zależało bowiem na zatrudnieniu osoby zaufanej, posiadającej odpowiednie wykształcenie i doświadczenie zawodowe w branży budowlanej, która zajęłaby się kwestiami technicznymi związanymi z przedmiotem prowadzonej działalności. Ponadto od momentu założenia powyższej działalności gospodarczej, odwołująca wraz z mężem, który również jest inżynierem, aktywnie pomagali zainteresowanej w jej prowadzeniu. Wobec powyższego, w związku z tym, że I. Z. spełniała wszystkie wskazane powyżej kryteria, to ją zainteresowana postanowiła wybrać na pracownika prowadzonej przez siebie firmy (wyciąg z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej k. 20, zeznania odwołującej k.156-157, k. 160, zeznania zainteresowanej k. 157-158, k. 160 a.s., odpis z KRS – dokumentacja zgromadzona w aktach rentowych odwołującej).

W związku z powyższym, w dniu 05 grudnia 2014 r., I. Z. zawarła umowę o pracę na czas nieokreślony ze swoją matką G. N., prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą (...) G. N. z siedzibą w W.. Strony umowy ustaliły, że ubezpieczona począwszy od dnia 05 grudnia 2014 r. obejmie nowo utworzone stanowisko kosztorysanta w

wymiarze czasu pracy, wynoszącym pełen etat za wynagrodzeniem miesięcznym brutto w wysokości 3.000,00 zł. Jako miejsce wykonywania obowiązków wskazano siedzibę pracodawcy w W.. Do obowiązków odwołującej miało należeć przygotowywanie przedmiarów prac do wyceny ofert, kosztorysowanie, udział w procesie uzgodnień projektowych, przygotowywanie zapytań ofertowych oraz zamawianie środków produkcji wraz ze sprawowaniem nadzoru terminowości dostaw. Tego samego dnia, zainteresowana została przeszkolona w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy zarówno ogólnego, jak i stanowiskowego oraz przedłożyła zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do wykonywania pracy na ww. stanowisku. W momencie zawarcia ww. umowy o pracę, zainteresowana nie zatrudniała innych pracowników na podstawie umowy o pracę, a wyłącznie jednego zleceniobiorcę w osobie A. K. na podstawie umowy o dzieło za wynagrodzeniem miesięcznym brutto w wysokości 1.040,00 zł (zakres obowiązków pracownika z dnia 05 grudnia 2014 r. k. 2, zaświadczenie lekarskie z dnia 05 grudnia 2014 r. k. 3, karta szkolenia wstępnego w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy k. 5, umowa o pracę z dnia 05 grudnia 2014 r. k. 1, informacja z dnia 23 grudnia 2015 r. k. 21 – dokumentacja zgromadzona w aktach osobowych odwołującej).

I. Z. została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych od dnia 05 grudnia 2014 r. przez płatnika składek G. N., prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą (...) G. N. z siedzibą w W. z tytułu zawartej umowy o pracę. W dokumentach rozliczeniowych zainteresowana zadeklarowała następujące podstawy wymiaru składek: za miesiąc grudzień 2014 r. – 2.428,57 zł, za miesiąc styczeń 2015 r. – 3.000,00 zł, za miesiąc luty 2015 r. – 1.100,00 zł, natomiast za okres od marca 2015 r. do lipca 2015 r. – 0,00 zł (zgłoszenie do ubezpieczeń k. 10 - dokumentacja zgromadzona w aktach osobowych odwołującej).

W ramach zatrudnienia na stanowisku kosztorysanta, I. Z. zajmowała się przede wszystkim przygotowywaniem inwestycji pod wykonawstwo. W tym zakresie odwołująca wykonywała przedmiary i kosztorysy, wyszukiwała dostawców materiałów, współpracowała z biurami projektowymi oraz firmami budowlanymi w procesie uzgodnień projektowych, przygotowywała zapytania ofertowe, zamawiała środki produkcji oraz sprawowała nadzór nad terminowością dostaw. Od samego początku, do głównych zadań odwołującej należała obsługa dużej inwestycji, polegającej na budowie osiedla 15 domków jednorodzinnych w W., a także inwestycji polegającej na wykonaniu budynku magazynowo-usługowego w P. przy ul. (...). W związku z powyższym w tym zakresie odwołująca sporządzała stosowne projekty, dokonywała ustaleń z inwestorami i projektantami, wykonywała obliczenia związane z projektami, a także wyszukiwała materiały budowlane. Z kolei po złożeniu oferty, spotykała się z inwestorami w siedzibie firmy i po wspólnych konsultacjach dokonywała stosownych zmian w sporządzonych przez siebie projektach. Pierwszą ofertę odwołująca złożyła w dniu 15 grudnia 2014 r. w stosunku do inwestora (...) z siedzibą w P.. W sumie na rzecz tego inwestora, odwołująca złożyła trzy oferty, w których przedstawiła koszt wykonania usługi, zakres robót oraz termin ich wykonania. Swoje prace odwołująca najpierw konsultowała ze swoją mamą G. N., a następnie po naniesieniu ewentualnych poprawek były one przedstawiane inwestorowi. Zainteresowana sprawowała także nadzór nad pracą odwołującej pod względem dotrzymywania przez nią terminów związanych z realizacją poszczególnych etapów ww. inwestycji. Jednakże w zakresie przedstawiania konkretnych propozycji inwestorowi, odwołująca miała wolną rękę. I. Z. prowadziła także samodzielną korespondencję e-mail z konkretnymi inwestorami oraz firmami zajmującymi się dostawą materiałów budowlanych, w tym np. z A. G., który zajmował się przygotowywaniem dokumentacji do finansowania projektu budowlanego w P.. Odwołująca powierzone jej obowiązki pracownicze wykonywała w siedzibie firmy maksymalnie do godziny 16:00, gdyż po tym czasie sprawowała opiekę nad swoją 2,5 letnią córką. Z kolei wynagrodzenie za pracę było płatne na jej rzecz raz w miesiącu w formie gotówkowej (oferta z dnia 15 grudnia 2014 r. k. 22, oferta zamienna z dnia 22 stycznia 2015 r. k. 23, korespondencja e-mail k. 24-26, k. 28-29, k. 34, k. 38-47, k. 49-55, oferta nr: (...) -02 k. 27, oferta z dnia 12 grudnia 2014 r. k. 30-31, k. 32-33, oferta z dnia 18 grudnia 2014 r. k. 35-37, zeznania świadka A. G. k. 154-156, a.s., dowody wpłat k. 19-20 - dokumentacja zgromadzona w aktach osobowych odwołującej, zeznania odwołującej k. 156-157, k. 160 a.s.).

W dniu 10 lutego 2015 r. I. Z. stała się niezdolna do pracy z powodu ciąży. W dniu 21 kwietnia 2015 r. odwołująca urodziła córkę w związku, z czym wystąpiła do organu rentowego z wnioskiem o wypłatę zasiłku macierzyńskiego. Po odejściu odwołującej na zwolnienie lekarskie, pracodawca nie zatrudnił na jej miejsce nowego pracownika, oczekując na powrót odwołującej do pracy. Po powrocie z urlopu macierzyńskiego, odwołująca planuje powrócić

do firmy na dotychczas zajmowane przez siebie stanowisko pracy, tym bardziej, że inwestycja w W., którą do tej pory się zajmowała, cały czas jest na etapie przygotowywania (pismo w sprawie udzielenia urlopu macierzyńskiego i urlopu rodzicielskiego z dnia 21 kwietnia 2015 r. k. 12, wniosek i oświadczenie z dnia 21 kwietnia 2015 r. k. 13-14, zaświadczenia lekarskie k. 16-17 - dokumentacja zgromadzona w aktach osobowych odwołującej).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. przeprowadził postępowanie wyjaśniające na okoliczność zgłoszenia I. Z. do ubezpieczeń społecznych z tytułu zatrudnienia u płatnika składek G. N., prowadzącej działalność gospodarczą pod firmą (...) z siedzibą w W.. W oparciu o wyniki przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego oraz w świetle zgromadzonych dowodów, organ rentowy uznał, że umowa o pracę na podstawie, której odwołująca została zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych przez ww. płatnika składek została zawarta w celu obejścia przepisów prawa ubezpieczeń społecznych. Zdaniem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, płatnik składek nie przedstawił wymiernych dowodów potwierdzających faktyczne zatrudnienie I. Z.. Natomiast analiza faktyczna i prawna zgromadzonego w toku postępowania wyjaśniającego materiału, uzasadnia stwierdzenie, że ubezpieczona nie podlega ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia u wyżej wymienionego pracodawcy, albowiem zawarta w dniu 05 grudnia 2014 r. umowa o pracę, jako czynność zmierzająca do obejścia prawa jest nieważna (pismo z dnia 25 sierpnia 2015 r., zawiadomienie z dnia 13 lipca 2015 r. – dokumentacja zgromadzona w aktach rentowych odwołującej).

W oparciu o powyższe ustalenia Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., na podstawie art. 83 ust. 1, art. 6 ust. 1 pkt. 1, art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 121 z późn. zm.) oraz art. 58 § 2 i art. 83 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks Cywilny (Dz. U. z 1964 r. nr 16 poz. 93 z późn. zm.) oraz art. 22 § 1 i art. 300 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks Pracy (Dz. U. z 1998r. nr 21 poz. 94 z późn. zm.) wydał w dniu 11 września 2015 r. decyzję nr (...), w której stwierdził, że G. N., jako pracownik u płatnika składek G. N. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom/u: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od dnia 05 grudnia 2014 r. (decyzja z dnia 11 września 2015 r., nr (...) - dokumentacja zgromadzona w aktach rentowych odwołującej).

Od niekorzystnej dla siebie decyzji organu rentowego, I. Z. złożyła odwołanie do tut. Sądu, inicjując tym samym niniejsze postępowanie (odwołanie z dnia 08 października 2015 r., k. 2-3 a.s.).

Powołane przez Sąd Okręgowy dowody z dokumentów, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia, były wiarygodne, korespondowały ze sobą oraz z osobowymi źródłami dowodowymi i tworzyły spójny stan faktyczny. Co istotne, strony, w tym organ rentowy, nie kwestionowały ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem okoliczności wynikające z tych dokumentów, należało uznać za bezsporne i mające rozstrzygające znaczenie.

Sąd Okręgowy dał również wiarę zeznaniom świadka A. G. (k. 154-155, k. 160 a.s.) oraz słuchanych w charakterze stron: odwołującej I. Z. (k. 156-157, k. 160 a.s.) i zainteresowanej G. N. (k. 157-158, k. 160 a.s.), którzy wskazali na okoliczności istotne z punktu widzenia rozstrzygnięcia, dotyczące charakteru pracy odwołującej I. Z. na stanowisku kosztorysanta. Zeznania odwołującej były szczere, logiczne, a nadto korespondowały z zeznaniami świadka oraz zainteresowanej G. N., jak również znajdowały potwierdzenie w dowodach z dokumentów. Jednocześnie zainteresowana G. N. w swoich zeznaniach wskazała na racjonalne i zgodne z doświadczeniem życiowym powody, dla których zatrudniła odwołującą w swojej firmie za określonym wynagrodzeniem. Z kolei wskazany powyżej świadek, jako osoba współpracująca z odwołującą w ramach zleconej G. N. inwestycji potwierdził, że miał kontakt zarówno mailowy, jak i telefoniczny z odwołującą, która przygotowała dla niego projekt oraz kosztorys inwestycji w P., jak również koordynowała przebieg realizacji tej inwestycji. Z tych też względów w ocenie Sądu Okręgowego zeznania wszystkich wskazanych powyżej osób są wiarygodne, gdyż wzajemnie ze sobą korespondują, wspólnie tworzą jednolity, logiczny i nie budzący wątpliwości w świetle zasad doświadczenia życiowego obraz okoliczności sprawy. Ponadto w dużej mierze relacje świadka, a przede wszystkim stron postępowania, znajdują potwierdzenie w treści zgromadzonych w aktach sprawy dokumentów. Z tego też względu, Sąd nie znalazł żadnych powodów, aby kwestionować ich wiarygodność w jakiegokolwiek części.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie I. Z. od decyzji organu rentowego z dnia 11 września 2015 r., nr (...) jest zasadne i jako takie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem niniejszego postępowania było ustalenie, czy umowa o pracę zawarta przez odwołującą I. Z. z G. N., prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą (...) z siedzibą w W. w dniu 05 grudnia 2014 r. stanowi ważną i skuteczną umowę o pracę, czy też - jak twierdzi ZUS - umowa ta została zawarta jedynie dla pozorów, w związku z czym nie wywołała ona i nie wywołuje skutków w zakresie podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia.

Przystępując do oceny prawnej przedmiotu sporu, w pierwszej kolejności przyznać należy, że dokonywana przez organ rentowy kontrola zgłoszeń do ubezpieczenia oraz prawidłowości i rzetelności obliczenia składki oznacza przyznanie Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych kompetencji do badania samego tytułu ubezpieczenia wynikającego z zawarcia umowy o pracę, a zatem badania również ważności takiej umowy (por. postanowienia Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 10 stycznia 2013 r., III AUa 1039/12 oraz z dnia 25 września 2012 r., III AUa 398/12).

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt. 1, art. 11 ust.1, art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt. 1 ustawy z dnia 13 października o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1442 ze zm.), obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym: emerytalno-rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu podlegają pracownicy w okresie od momentu nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania.

Przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem (art. 22 § 1 k.p.). W ujęciu art. 22 § 1 k.p. stosunek pracy to relacja prawna łącząca pracodawcę i pracownika, na której treść składają się wzajemne prawa i obowiązki. Zgodnie z treścią powołanego przepisu zasadniczym elementem konstrukcyjnym stosunku pracy jest zobowiązanie pracownika do wykonywania pracy pod kierownictwem pracodawcy w czasie i miejscu przez niego wyznaczonym za wynagrodzeniem. Swoistość stosunku pracy wyraża się w jego cechach, które odróżniają go od stosunków cywilnoprawnych, a także zwyczajowej, okazjonalnej pomocy członków najbliższej rodziny świadczonej na rzecz określonego przedsiębiorcy, w ramach których świadczona jest praca. Do tych właściwości stosunku pracy należą: dobrowolność zobowiązania, zarobkowy charakter stosunku pracy, osobisty charakter świadczenia pracy oraz podporządkowanie pracownika co do miejsca, czasu i sposoby wykonywania pracy, wyrażające się również w możliwości wydawania pracownikowi poleceń dotyczących pracy.

Mając na uwadze okoliczności niniejszej sprawy, stwierdzić należało, że sformułowany przez organ rentowy zarzut pozorności umowy o pracę w oparciu o przepis art. 83 k.c. w związku z art. 300 k.p. był chybiony.

Jak trafnie wyjaśnił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 10 czerwca 2013 r. (II PK 299/12) oświadczenie woli jest złożone dla pozorów, jeżeli jest symulowane. Symulacja ta musi się składać z dwóch elementów. Po pierwsze, strony, które dokonują symulowanej czynności prawnej, próbują wywołać wobec osób trzecich przeświadczenie (niezgodne z rzeczywistością), że ich zamiarem jest wywołanie skutków prawnych, objętych treścią ich oświadczeń woli. Po drugie między stronami musi istnieć tajne, niedostępne osobom trzecim porozumienie, że te oświadczenia woli nie mają wywołać zwykłych skutków prawnych (akt konfidencji). A zatem jest to porozumienie, co do tego, że zamiar wyrażony w treści symulowanych oświadczeń woli nie istnieje lub że zamiar ten jest inny niż ujawniony w symulowanych oświadczeniach. Niezgodność rzeczywistego zamiaru stron z treścią czynności prawnej musi odnosić się do jej skuteczności prawnej oraz woli powołania do życia określonego stosunku prawnego.

Sąd Najwyższy zwraca w tym orzeczeniu uwagę, że przepis art. 83 § 1 k.c. opisuje dwie różne postaci pozorności. Pierwsza z nich dotyczy sytuacji, gdy strony dokonują czynności prawnej dla pozorów i jej dokonanie nie służy ukryciu innej czynności prawnej. Można tu mówić o pozorności zwykłej, bezwzględnej lub o symulacji absolutnej, bezwzględnej. Druga dotyczy sytuacji, gdy strony dokonują czynności prawnej pozornej w celu ukrycia innej czynności prawnej (dysymulowanej), której skutki prawne rzeczywiście chcą wywołać. Czynność prawna pozorna, wyrażająca oświadczenie woli pozorne, nie ukrywające innej czynności prawnej, nie wywołuje między stronami

skutków prawnych, gdyż jest nieważna w świetle art. 83 § 1 k.c. Oświadczenie woli stron nie może wywołać skutków prawnych odpowiadających jego treści, ponieważ same strony tego nie chcą (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 czerwca 1986 r., I CR 45/86).

Osoba, która zawarła fikcyjną umowę o pracę, nie podlega ubezpieczeniu społecznemu i nie nabywa prawa do świadczeń wynikających z tego ubezpieczenia (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 1996 r., II UKN 32/96 oraz z dnia 17 marca 1998 r., II UKN 568/97). Fakt, że oświadczenia stron umowy zawierają określone w art. 22 k.p. formalne elementy umowy o pracę, nie oznacza jednak, że umowa taka jest ważna. Jeżeli bowiem strony nie zamierzały osiągnąć skutków wynikających z umowy, w szczególności jeżeli nie doszło do podjęcia i wykonywania pracy, a jedynym celem umowy było umożliwienie pracownikowi skorzystania ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego, umowa taka jest pozorna (art. 83 k.c.).

W świetle ustalonego stanu faktycznego w sprawie, nie ulega wątpliwości, że I. Z. świadczyła pracę na podstawie umowy o pracę zawartej z G. N. w dniu 05 grudnia 2014 r. Potwierdzają to w sposób jednoznaczny nie tylko zeznania stron niniejszego postępowania, ale również wiarygodne zeznania świadka A. G., będącego osobą współpracującą z odwołującą w ramach zleconej G. N. inwestycji w P.. Powyższą okoliczność potwierdzają również dowody z dokumentów w postaci załączonych do akt sprawy projektów ofert przygotowanych przez odwołującą m.in. dla takich firm jak (...) z siedzibą w P., czy też (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S.-J. oraz korespondencja e-mail, jaką odwołująca prowadziła z firmami oferującymi materiały budowlane oraz inwestorami, co dotyczyło głównie realizacji inwestycji, polegającej na budowie budynku magazynowo-usługowego w P. (k. 22-55 a.s.). Tym samym - wbrew ocenie organu rentowego - istnieją fizyczne dowody na potwierdzenie faktu świadczenia przez odwołującą pracy na rzecz ww. płatnika składek, co prowadzi do przyjęcia, że umowa o pracę z dnia 05 grudnia 2014 r. została zawarta zgodnie z przepisami prawa pracy.

W rozpoznawanej sprawie I. Z. z dniem 05 grudnia 2014 r. podjęła pracę w ramach stosunku pracy w wymiarze pełnego etatu i wykonywała ją do momentu przejścia na zwolnienie lekarskie, natomiast pracodawca świadczenie to przyjmował - co w świetle przekonującego stanowiska Sądu Najwyższego, wyklucza przyjęcie pozorności umowy o pracę. Wprawdzie Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 14 marca 2001 r. (II UKN 258/00) i z dnia 19 stycznia 2010 r. (I UK 261/09) podniósł, że brak pozorności nie wyklucza rozważenia, czy w konkretnym przypadku zawarcie umowy zmierzało do obejścia prawa (art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p.), to jednak w ocenie Sądu Okręgowego, teza taka powinna mieć mocne, jednoznaczne oparcie w stanie faktycznym sprawy i nie może pozostawać jedynie w sferze domysłów, czy sugestii ze strony organu rentowego - jak to miało miejsce w niniejszej sprawie. Czynność prawna mająca na celu obejście ustawy polega na takim ukształtowaniu treści tej czynności prawnej, że z punktu widzenia formalnego nie sprzeciwia się ustawie, ale w rzeczywistości (w znaczeniu materialnym) zmierza do zrealizowania celu, którego osiągnięcie jest zakazane przez ustawę. Pojęcia obejścia prawa i pozorności są więc sobie bliskie znaczeniowo i czasem się pokrywają. Organ rentowy nie może jednak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji zasadnie twierdzić, iż przedmiotowa umowa zawarta została dla pozoru, a jednocześnie zmierzała do obejścia prawa w rozumieniu art. 58 k.c. Przepisy art. 83 k.c. i art. 58 § 1 k.c. stanowią odrębne, samodzielne i wykluczające się wzajemnie podstawy nieważności czynności prawnej. Czynność zmierzająca do obejścia prawa nie może być jednocześnie czynnością pozorną z tego choćby względu, że pierwsza zostaje rzeczywiście dokonana, druga zaś jest jedynie symulowana. Niekiedy ważna może być w świetle art. 83 § 1 zd. drugie k.c. czynność ukryta. Dopiero wówczas jest możliwe badanie jej treści i celu w świetle kryteriów wyrażonych w art. 58 k.c. Nie jest więc możliwe obejście prawa poprzez dokonanie czynności prawnej pozornej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2013 r. I UK 649/12).

Okoliczności faktyczne niniejszej sprawy nie potwierdzają, aby celem zawartej umowy o pracę był brak woli rzeczywistego jej świadczenia z jednej strony i brak woli korzystania z tej pracy przez drugą stronę.

Umowa o pracę z dnia 05 grudnia 2014 r., jako czynność prawna - nie była również sprzeczna z ustawą i nie zmierzała do wywołania celu sprzecznego z ustawą. Tezę powyższą potwierdza treść dokumentów w postaci wskazanej umowy o pracę, dowodów wpłat wynagrodzenia, a także zakresu czynności odwołującej I. Z.. O czynności prawnej mającej na celu obejście ustawy można mówić wówczas, gdy czynność taka pozwala na uniknięcie zakazów, nakazów lub

obciążeń wynikających z przepisu ustawy i tylko z takim zamiarem została dokonana. Nie jest natomiast obejściem prawa dokonanie czynności prawnej w celu osiągnięcia skutków, jakie ustawa wiąże z tą czynnością prawną. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalno-rentowego, chorobowego i wypadkowego, podjęcie zatrudnienia w celu objęcia ubezpieczeniem i ewentualnego korzystania ze świadczeń z tego ubezpieczenia nie może być kwalifikowana jako obejście prawa. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lipca 2008 r. II UK 334/07).

Jak już zostało wskazane potwierdzeniem faktu realizowania przez I. Z. umowy o pracę z dnia 05 grudnia 2014 r. obok powołanych wyżej dokumentów, są również wiarygodne i korespondujące ze sobą relacje świadka, odwołującej i zainteresowanej. W ich świetle I. Z. jeszcze przed zawarciem przedmiotowej umowy zdobyła praktyczne doświadczenie w branży budowlanej, albowiem w okresie od dnia 05 marca 2007 r. do dnia 28 lutego 2009 r. I. Z. była zatrudniona w (...) Towarzystwie Budowlanym Sp. z o.o. z siedzibą w W. na stanowisku inżyniera ds. produkcji i technologii, a w okresie od dnia 01 marca 2009 r. do dnia 04 grudnia 2014 r. świadczyła pracę na rzecz (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. na tożsamym stanowisku pracy. W tym czasie do jej obowiązków należało przygotowywanie przedmiarów, kosztorysów, wyszukiwanie dostawców i materiałów, a także firm budowlanych. Odwołująca legitymuje się także wykształceniem wyższym o profilu budowlanym, albowiem w 2012 r. ukończyła z wynikiem bardzo dobrym studia na kierunku Budownictwo Wydziału (...) Politechniki (...), uzyskując tytuł zawodowy magistra inżyniera. Wcześniej, a mianowicie w 2007 r. ubezpieczona ukończyła także kurs kosztorysowania robót budowlanych z następującym programem: podstawy prawne kosztorysowania robót budowlanych, metody kosztorysowania robót budowlanych, normatywy kosztorysowe, przedmiarowanie robót budowlanych i specjalistycznych, kalkulacja składników ceny kosztorysowej, zasady sporządzania kosztorysów inwestorskiego, ofertowego, zamiennego i powykonawczego, planowane koszty prac projektowych i robót budowlanych na podstawie programu funkcjonalno-użytkowego, przykładu sporządzania kosztorysu przy wykorzystaniu (...). W tym względzie, nie można zatem przyjąć, że przed zawarciem umowy z dnia 05 grudnia 2014 r. odwołująca nie posiadała kwalifikacji, jak również doświadczenia zawodowego niezbędnego do wykonywania pracy na stanowisku kosztorysanta. Ponadto – co istotne – w niniejszej sprawie nie doszło do naruszenia przepisu art. 22 § 1 k.p. ponieważ I. Z. zobowiązała się i świadczyła pracę określoną w umowie o pracę na rzecz pracodawcy G. N. i pod jej kierownictwem, za co otrzymywała ustalone w umowie wynagrodzenie. W takiej sytuacji niewątpliwie posiadała status pracownika, zaś zawarta w dniu 05 grudnia 2014 r. między stronami umowa o pracę nie może być uznana za czynność prawną pozorną, bądź też sprzeczną z prawem lub mającą na celu obejście prawa, co w konsekwencji powodowałoby jej nieważność. Zważyć także należy, na co powołuje się organ rentowy w niniejszej sprawie, że utworzenie konkretnego stanowiska i zatrudnienie pracownika celem realizacji zadań przypisanych do tego stanowiska leży w sferze samodzielnych decyzji pracodawcy, który ponosi wszelkie konsekwencje wynikające z podjętej przez siebie decyzji (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 14 lutego 2006 r., sygn. akt III AUa 577/05).

Nie można też pominąć faktu, że praktycznie niemożliwe jest ocenienie wartości pracy konkretnego pracownika dla jego pracodawcy, ponieważ nie decydują o tym wyłącznie kryteria obiektywne, a poza tym stanowi to niedozwoloną ingerencję w prawa przedsiębiorcy do ustalania wynagrodzenia za pracę, oczywiście z wyłączeniem sytuacji gdy mamy do czynienia z wyzyskiem, czy naruszeniem praw pracowniczych wynikających z przepisów Kodeksu pracy, obowiązujących ustaw i aktów prawnych niższej rangi regulujących te kwestie (np. prawa do godnego wynagrodzenia itp.). W tym zakresie Sąd orzekający w niniejszej sprawie w pełni podziela stanowisko wyrażone w wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 17 czerwca 2008 r. w sprawie III AUa 536/09, zgodnie z którym krótkotrwałe wykonywanie pracy, nawet ze stosunkowo wysokim wynagrodzeniem, nie może stanowić podstawy do uznania zawartej umowy o pracę za nieważną i prowadzić do uznania, że brak jest podstaw do objęcia pracownika ubezpieczeniem społecznym. W niniejszej sprawie zdaniem Sądu wynagrodzenie odwołującej nie było jednak w żaden sposób zawyżone, a nadto było adekwatne i odpowiednie do świadczonej przez nią pracy oraz posiadanego wykształcenia i doświadczenia zawodowego. Względy te, jak również fakt, że powyższa firma jest firmą rodzinną przesądziły natomiast o tym, że G. N. postanowiła zatrudnić na nowo utworzone stanowisko pracy swoją córkę I. Z., do której miała bezgraniczne zaufanie. Ponadto, jak już zostało wskazane, odwołująca posiadała odpowiednie przygotowanie w tym zakresie, albowiem od momentu rozpoczęcia prowadzenia powyższej działalności wraz z

pozostałymi członkami rodziny, w tym z mężem, który również jest inżynierem, pomagała G. N. w prowadzeniu firmy. W tym czasie odwołująca borykała się także z problemami finansowymi, które były związane z jej zatrudnieniem w poprzedniej firmie, dlatego też zależało jej na jak najszybszym znalezieniu nowego zatrudnienia celem poprawy swojej sytuacji materialnej. Z powyższego wynika zatem, że od chwili zawarcia umowy o pracę w dniu 05 grudnia 2014 r. nie była to już doraźna, dobrowolna, w miarę wolnego czasu i ochoty osoby pomagającej i nieodpłatna pomoc jaką odwołująca zwyczajowo świadczyła na rzecz matki, lecz stała, ciągła (nie okazjonalna), podporządkowana i odpłatna praca na rzecz określonego pracodawcy, którym może być również członek rodziny. Wbrew twierdzeniom organu rentowego wskazać bowiem należy, że prawo pracy nie zawiera ograniczeń dotyczących zatrudniania dzieci, jak również pozostałych członków rodziny.

Reasumując, skoro między stronami powstał ważny stosunek pracy i był on faktycznie realizowany, odwołująca I. Z. podlega ubezpieczeniom społecznym na podstawie art. 6 ust. 1 pkt. 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 121 z późn. zm.) od dnia 05 grudnia 2014 r.

W tym stanie rzeczy, Sąd Okręgowy uwzględnił odwołanie I. Z. od decyzji z dnia 11 września 2015 r., nr: (...), w konsekwencji, czego na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdził, że odwołująca I. Z. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 05 grudnia 2014 r., jako pracownik u płatnika składek G. N., prowadzącej działalność gospodarczą pod firmą (...) G. N. w W., o czym orzekł w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

(...)

M.St.